

# DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség: Deák Ferenc-u. 2. Telefon 19-33. Kiadóhivatal, Adóhivatal, Postafőosztály és jegyiroda: Aradi uca 8. Telefon 306. Irattartó: Petőfi Sándor-szöglet 1. szám. Telefonszám 19-34.

Szeged, 1926 március 18, CSÜTÖRTÖK

Előfizetési árak: Egy hónapra helyben 40.000 kor., Budapesten és vidéken 45.000 kor. Egyes szám ára hétköznap 2000 kor. Vasár- és ünnepnap 3000 korona. II. évfolyam, 64 szám

## A pécsi egyetem hivatása.

Valamelyik napilapban, a politikai hitvallásnak most igazán mellekes, cikkeket olvastunk arról, hogy Klebelsberg kultuszminiszter két előkelő urhoz intézett levelében hogyan határozta meg a pécsi egyetem hivatását. A Pécs falai között *új otthoni* talált egyetemre, írja a kultuszminiszter, nagy hivatás vár. Főadata nemcsak a tudomány ápolása és művelése, nemcsak hallgatóinak tanítása és kiképzése, hanem a tudomány fegyverével harcolni és küzdeni sorsától sújtott hazánk régi fényének és nagyságának mielőbbi helyreállításán.

A kultuszminiszter, meg vagyunk győződve róla, hiváló stílusista, találgató és gondolatgazdag. Még sem tartjuk lehetetlennek, hogy hasonló körülmények között két szegedi urhoz intézett levelében hasonló módon határozta volna meg a szegedi egyetem hivatását. Ez azonban természetesen semmit sem von le az ő ismert bokros érdemeiből. Végül is nagy állhatatosságban minden egyetemnek körülbelül azonos hivatása van. Azoknak is, amelyek mostanában nyertek új otthoni valamelyik város falai között és azoknak is, amelyek régebben.

A baj abban rejlik, hogy a kultuszminiszter nagyon, de nagyon magas elvi szempontokból nézi a dolgokat és az eseményeket. Ami ugyan érthető, hiszen elég magas helyről nézi rájuk. A gyakorlatban persze sok minden másképp mutat, mint ahogy ő látja, sőt sok minden látható, amit ő meg sem lát. Azt, hogy a pécsi egyetemnek miként megy a dolga, nem tudjuk pontosan. De hogy a szegedinek nagyon rosszúl megy, azt már határozottan meg lehet állítani. És ha a kultuszminiszter például specializálna, a pécsi egyetem hivatásának megszabására egészen bizonyosan más szavakat is találna, mint aminőket talált és mint aminőkkel meg lehet határozni a szegedi, meg minden más egyetem hivatását. Meg talált volna és találna a kultuszminiszter szavakat, hogy mást ne mondjunk, például az állam hivatásának és kötelességeinek méreteiről, fölismeréséről és teljesítéséről is.

Nem vagyunk annyira lokálpatrióták, hogy ma ne országos viszonylatokban nézzünk mindent. Mégis érthető, ha a mi fejünk nem a pécsi egyetem miatt fáj. Ezzel nem mondjuk, hogy a Tisza folyásának iránya megváltozik, ha Szeged nem kap egyetemet, vagy ha elveszik Szegedről az egyetemet. Hiszen mostanában megint beszélnék róla, hogy mégis beszüntetik a mi egyetemünket. Miuán azonban a debreceni egyetem hovatovább teljesen fölépül, miután most már épülőben van a pécsi egyetem is, végre egyszer mégis csak el kellene dönteni, hogy mi lesz az itteni egyetem sorsa? Megmarad, beszüntetik, elkezdik-e egyszer építeni, vagy pedig mostani ideiglenes helyiségeiben lesz kénytelen működni beláthatatlan időnkig?

Az egyetem a mi falaink között igazán otthon máig sem érezheti magát. Egyes hatósági baklövésen kívül ebben tagadhatatlanul része van az egyetemi tanárok egy jelentékeny rétegének és annak, hogy némelyik fakultás egyáltalán nem ismerte föl az egyetem teljes hivatását. Mi például a tanítás és tanulás szabadságának ápolását tartjuk az egyetem egyik legelsőrendű, mondhatni hagyományos hivatásának. A szegedi egyetem egyes fakultásai mereven szembe helyezkedtek ezzel a szellemmel és timentek, persze törvénytárgyukat formájában, a numerus clausus reakcióján is. Az egyetem valamennyi fakultásának kizárólag a tanítás és a tudományos kutatás és munkálkodás előmozdítása körül kellene koncentrálnia erejét. Ehelyett láttuk, hogy az egyik fakultás aktív szerepet vállalt abban a harcban, amely siker esetén a város egész közönségének egyöntetű akaratával szemben kórházatlanná tenni volna bennünket. Kórházatlanná most, amikor szerencsére az országban kórházakat építenek és bővítenek.

Látjuk továbbá, hogy az Egyetembarátok Egyesülete, amelyek az élén egy egyetemi tanár és egy tanársegéd állnak és amely kéri és igénybeveszi a társadalom minden rétegének támogatását, fölfüggeszti programba vett tudományos munkálkodását, ha történetesen ugyanabban az időben valahol olyan előadás tartanak, amely a teljesen tudománytalan fajvédelem nevében adóz, a nemzetre és a tudományos munkálkodásra föltétlenül káros hatású fajgyűlöletet hirdet. Említetük, hogy a kultuszminiszter tulajdonképpen elvi szempontból nézi, látja és mérlegeli a dolgokat és az eseményeket. Ezért kellett valamennyivel megkurtítani a távolságot, amely a

nagyon is köznyelvi dolgok és a bársonyszék között mutatkozik. Tagadhatatlan, hogy az idealizált maza így részben lefőrdököl. De az is bizonyos, hogy így lényegesen tisztábban látunk. Már pedig ahhoz, hogy valaki hasznos és eredményhordozó prelegálhasson, a legelső kötelessége, hogy tisztán lásson. Ami pedig a pécsi egyetem hivatásán túl a szegedi egyetem építését illeti, ebben is szerepelne végre tisztán látni a város közönsége, amely elment a legnagyobb áldozatkészség legvégig határáig. A jövő héten a kultuszminiszter szegedi látogatása kapcsán remélhetőleg teljesíteni fog ez a jogos kívánságunk.

## Eredménytelenül befejeződött a genfi konferencia.

Brazília kivételével minden állam képviselője részéről nagy szimpátia nyilvánult meg Németország mellett.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Genfben jeleink: Nagy izgalom közepette kezdődött meg a Népszövetség plenáris ülése, amelyen az összes delegátusok részvételével. Az ülés megkezdése után Mello Franco, Brazília delegátusa tartotta meg nagy beszédét, amelynek folyamán kijelenté, hogy Brazília teljes mértékben a német birodalom csatlakozása mellett van, de a locarnói szerződést nem szabad a népszövetségi eszme fölérendelni, a Népszövetség ilykor megállapodásokat nem tehet meg, a Népszövetség Tanácsának kiterjesztését meggondolatlan bűnhözökkel és kerülő úton akarják elérni, ezért tehát a braziliai vétó a tanácsnak jelen pillanatban és tervezett módon való megváltoztatása ellen visszavonhatatlan és végérvényes.

Siri csendben hallgatták a delegátusok Brazília megbotránkjának döntő jelentőségű nyilatkozatát, majd Chamberlain ment föl a szószékre és előterjesztette halasztási indítványát, majd kijelentette, hogyha pillanatnyilag megáll a munka, de mindenki tudja, hogy Németország közreműködése a Népszövetségben nélkülözhetetlen.

Péccsig tartó tapsvihar után Briand emelkedett szóra szólásra. Hangsúlyozta, hogy a német és francia delegátusok között egyaránt az erős békevágy érvényesül, majd lelkes szavakkal fejezte ki bizalmát a Népszövetség jövője iránt.

— Ami most itt történt, az nagy tanulság számunkra. Ilyesminek többé nem szabad előfordulnia. Bebizonyosodott, hogy a Népszövetség átalakításra szorul, még pedig nemcsak szervezeti reformra, hanem az alkotmány revíziójára is. Most pedig még egy nagy erkölcsi kötelességet kell lerónunk Németország iránt. Hallja meg a német nép, hogy óriási csalódás vett rajtuk erő, amiért képviselőit ma még nem üdvözölhetjük körünkben.

Mindenki tapsolt a teremben és tüntetett Németország mellett. A világ minden nyelvén ültették a német birodalmat.

## A delegátusok elutaztak Genfből.

Briand mondja: „A népek biztosabb bázist adnak a békének, mint a politikusok.”

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Genfben jelentik: A Népszövetség közgyűlésének befejezése után az egyes delegátusok buciut véve egymástól, elutaztak Genfből.

Briand elutazása előtt fogadta a német újságírókat, akik előt tartottak arra, hogy a Népszövetség mostani közgyűlését nagyon rosszul készítették elő.

E sikertelenség dacára megvan a mostani közgyűlésnek az az eredménye, hogy keresztülvihető volt Németországnak eszmei belépése a Népszövetségbe. Azután annak a reményének

Ezután élénk helyeslés mellett a következő nyilatkozatot olvasta föl:

A közgyűlés sajnálja, hogy a legutóbbi időben fölmerült nehézségek lehetetlenné teszik annak a célnak az elérését, amelyért Németországot Genfben hívták. A közgyűlés kifejezi azt a kívánságát, hogy ezeket a nehézségeket a Népszövetség szeptemberi rendes üléséig hársítsák el, hogy ebben az időpontban Németország fölvétele megtörténhessen.

Újabb kitört a tapsvihar csak akkor csendesedett le, mikor Isht gróf japán delegátus, a tanács elnöke megjelent a szószéken. Rövid szavakban csak annyit mondott, hogy csatlakozik az előtte szólók fejtegetéseikhez. A tanács nevében pedig indítványozza, hogy Németország kivánsága értelmében küldjenek ki tanulmányi bizottságot a tanács díszrevezésére.

A közgyűlés elnöke ezután kijelentette, hogy a közgyűlés a Briand francia miniszterelnök által beterjesztett javaslát tekintetében állást foglal.

Udan svéd külügyminiszter ment föl a szószékre, de nem mondott beszédet, hanem átnyújtotta a hivatalos tolmácsnak a beszéd francia szövegét, hogy olvassa föl. Csak rövid nyilatkozat volt, amelyben reményét fejezi ki, hogy a Népszövetség mihamarabb kebelében fogja üdvözölhetni Németországot. — A taps talán még nagyobb volt, mint Briand beszéde után.

Paraguay delegátusa 11 latin amerikai állam nevében szólalt föl. Hangsúlyozta, hogy nagy sajnálkozásukra első ízben nem értenek egyet itt a Népszövetségben a testvérséggel, Brazíliával.

Ezután Motta (Svájc) és Loudon (Hollandia) nagyjelentőségű kijelentései következtek, akik a közgyűlés mély megdöbbenését fejezték ki a tárgyalások meghiusulása miatt. Motta szerint az utolsó pillanatban emelt kifogások, melyeket bíráltni neki nincs jogában, ellentétben állottak a népszövetségi közgyűlés érzésével és följegésével.

adott kifejezést, hogy a Népszövetség erután a népekre fog támaszkodni, nem pedig a politikusokra, mert a népek biztosabb bázist adnak a béke számára, mint a politikusok.

Utána Luther fogadta a német újságírókat és megindokolta előttük, hogy miért bizott Németország azokban a kijelentésekben, amelyeket az egyes államok képviselői tettek a közgyűlés megszűlése előtt és hangsúlyozta, hogy nem lehetett előre látni azt, hogy Brazília tett nyilatkozatának egyes tételeibe kapaszkodva vétót emel Németország tanácsstagsága ellen.